

W dniu 14 marca 2020 roku zmarł

†

bp dr h.c. Janusz Narzyński

Biskup Kościoła Ewangelicko-Augburskiego w RP
wieloletni wykładowca Chrześcijańskiej Akademii Teologicznej
w Warszawie

Na zawsze pozostanie w naszej wdzięcznej pamięci

Spółeczność Akademicka ChAT

In memoriam

Bp dr h.c. Janusz Narzyński

Biskup Janusz Narzyński urodził się 14 marca 1928 w Warszawie jako syn Teofila i Elżbiety z domu Orivol. W latach 1949–1953 studiował w Wydziale Teologii Ewangelickiej Uniwersytetu Warszawskiego.

6 maja 1956 został ordynowany na duchownego Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego przez biskupa Karola Kotulę. Do 1958 r. był wikariuszem parafii w Mrągowie, następnie jako stypendysta Światowej Federacji Luteranckiej studiował w Getyndze. Po powrocie do kraju był katechetą Parafii Wniebowstąpienia Pańskiego w Warszawie, zaś od 1965 r. wikariuszem zwierzchnika Kościoła biskupa Andrzeja Wantuły.

23 lutego 1975 Kolegium Wyborcze Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w Polsce wybrało go Biskupem Kościoła. 6 kwietnia 1975 został konsekrowany w kościele św. Trójcy w Warszawie; zastąpił na tym stanowisku biskupa Andrzeja Wantułę. W latach 1983–1986 był prezesem Polskiej Rady Ekumenicznej.

Był jednym z trzech (obok ks. Bronisława Dembowskiego i ks. Alojzego Orszulika) obserwatorów kościelnych Obrad Okrągłego Stołu. W 1991 roku poprosił Synod Kościoła o przeniesienie w stan spoczynku. Uroczyste pożegnanie odbyło się 2 maja 1991 roku.

W latach 1949–1993 był pracownikiem naukowym Wydziału Teologii Ewangelickiej Uniwersytetu Warszawskiego, a następnie Chrześcijańskiej Akademii Teologicznej w Warszawie. Za działalność naukową

i ekumeniczną Wydział Teologii Ewangelickiej Uniwersytetu w Bratysławie nadał mu tytuł doktora honoris causa.

W swojej pracy naukowej zajmował się teologią Marcina Lutra. Wraz z Oskarem Bartlem przygotował istotne opracowanie „Marcin Luter w Polsce”, dołączone do polskiego przekładu pracy wybitnego luterologa Franza Lau pt. „Marcin Luter” (Warszawa 1966), którego był tłumaczem. Był także autorem opracowania „Marcin Luter w świetle dotychczasowych badań historycznych i teologicznych” (*Rocznik Teologiczny* 10: 1968, z. 2). Stał na czele Komitetu Organizacyjnego całorocznych obchodów jubileuszu 500-lecia urodzin Lutra. Na łamach „Rocznika Teologicznego” publikował także na temat historii Kościoła w Polsce („Z dziejów żywiołu Polsko-Ewangelickiego na Mazurach”, *Rocznik Teologiczny* 5: 1963, z. 2; „Ruch pietystyczny XVII i XVIII wieku w świetle religijnych i dogmatycznych założeń luteranizmu”, *Rocznik Teologiczny* 6: 1964, z. 1), a także dorobku współczesnego luteranizmu („Posłani do świata [Z problematyki teologicznej i społecznej V Walnego Zgromadzenia Światowej Federacji Lutrańskiej w Ewian]”, *Rocznik Teologiczny* 13: 1971, z. 2).

Bp Janusz Narzyński zmarł 14 marca 2020 roku. Został pochowany na cmentarzu ewangelickim przy ul. Młynarskiej w Warszawie.

Tekst na podstawie serwisu: bik.luteranie.pl

Fot. Archiwum KEA

CHRZEŚCIJAŃSKA AKADEMIA TEOLOGICZNA
w WARSZAWIE

Rok LXII

Zeszyt 4

ROCZNIK TEOLOGICZNY

WARSZAWA 2020

REDAGUJE KOLEGIUM

dr hab. Jakub Sławik, prof. ChAT – redaktor naczelny

dr hab. Jerzy Ostapczuk, prof. ChAT – zastępca redaktora naczelnego

prof. dr hab. Tadeusz J. Zieliński

dr hab. Borys Przedpełski, prof. ChAT

dr hab. Jerzy Sojka, prof. ChAT – sekretarz redakcji

MIĘDZYNARODOWA RADA NAUKOWA

JE metropolita prof. dr hab. Sawa (Michał Hrycuniak), ChAT

bp prof. dr hab. Wiktor Wysoczański, ChAT

abp prof. dr hab. Jerzy Pańkowski, ChAT

prof. dr hab. Atanoli Aleksiejew, Państwowy Uniwersytet w Petersburgu

prof. dr Marcello Garzaniti, Uniwersytet we Florencji

prof. dr hab. Michael Meyer-Blanck, Uniwersytet w Bonn

prof. dr hab. Antoni Mironowicz, Uniwersytet w Białymstoku

prof. dr hab. Wiesław Przyczyna, Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie

prof. dr hab. Eugeniusz Sakowicz, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego
w Warszawie

prof. dr hab. Tadeusz Stegner, Uniwersytet Gdański

prof. dr Urs von Arx, Uniwersytet w Bernie

prof. dr hab. Piotr Wilczek, Uniwersytet Warszawski

Redakcja językowa – Kalina Wojciechowska

Skład komputerowy – Jerzy Sojka

W związku z wprowadzaniem równoległej publikacji czasopisma w wersji papierowej i elektronicznej Redakcja „Rocznika Teologicznego” informuje, iż wersją pierwotną jest wersja papierowa.

BWHEBB, BWHEBL, BWTRANS [Hebrew]; BWGRKL, BWGRKN, and BWGRKI [Greek]

PostScript® Type 1 and TrueType fonts Copyright ©1994-2013 BibleWorks, LLC.

All rights reserved. These Biblical Greek and Hebrew fonts are used with permission and are from BibleWorks (www.bibleworks.com)

ISSN 0239-2550

Wydano nakładem

Wydawnictwa Naukowe ChAT

ul. Broniewskiego 48, 01-771 Warszawa, tel. +48 22 635-68-55

Objętość ark. wyd.: 19,3

Druk: druk-24h.com.pl

ul. Zwycięstwa 10, 15-703 Białystok

SPIS TREŚCI

IN MEMORIAM

<i>Prof. dr hab. Janusz T. Maciuszko</i>	1103
<i>Bp dr h.c. Janusz Narzyński</i>	1109
<i>Bp dr h.c. Jan Szarek</i>	1113
<i>Ks. dr Włodzimierz Nast</i>	1117
<i>Ks. mgr Jan Prokopiuk</i>	1121

ARTYKUŁY

MICHAEL WOLTER, <i>Christliche Gemeinden und kultureller Pluralismus im 1. Jahrhundert n. Chr</i>	1125
ANDRZEJ KUŹMA, <i>Autorytet Kościoła rzymskiego i jego biskupa w nauczaniu św. Ireneusza z Lyonu, Tertuliana i św. Cypriana z Kartaginy</i>	1151
АЛЕКСАНДР ПАСКАЛЬ, <i>Малоизвестные актыовые документы XV-XVIII вв., найденные А. С. Будиловичем в Любленской губернии в конце XIX в.</i>	1193
METROPOLITA SAWA (MICHAŁ HRYCUNIAK), ANDRZEJ BACZYŃSKI, <i>Mysterium Wcielenia Syna Bożego</i>	1223
JERZY TOFILUK, <i>Miłosierdzie Boże w tekstach Triodionu Postnego</i>	1245
WIKTOR ORLOF, JAKUB KOSTIUCZUK, <i>Trans i opętanie – obiekt zainteresowania teologii i psychiatrii</i>	1263
KRZYSZTOF LEŚNIEWSKI, <i>Nowa prawna definicja śmierci w Polsce jako problem filozoficzno-teologiczny</i>	1281
PAWEŁ BORECKI, <i>Nierówne traktowanie nierzymskokatolickich związków wyznaniowych we współczesnym polskim systemie prawnym – wybrane zagadnienia</i>	1309
ARTUR ALEKSIEJUK, ELŻBIETA ALEKSIEJUK, <i>Tożsamość i charakter prawosławnej refleksji pedagogiczno-religijnej</i>	1339
IZABELA KOCHAN, <i>Edukacja prawosławna na terenie miasta Siedlce</i>	1367
ELŻBIETA BEDNARZ, <i>Selekcja metod kształcenia w realizacji lekcji religii zgodnie z koncepcją tematyczno-problemową. LEGO® Education Maker jako propozycja metodyczna</i>	1383

JOANNA KLUCZYŃSKA, *Projekt socjalny jako złożony i wieloetapowy proces działań pomocowych* 1415

MATERIAŁY

WILHELEM SCHWENDEMANN, *Frisch, kommunikativ, frei – Die Zürcher und Genfer Bibel im Vergleich mit der Buber Rosenzweig Bibelausgabe* 1431

WILHELEM SCHWENDEMANN, *Begegnung – Beziehung – Menschsein – Menschenwürde – ein paar Bemerkungen zu Bubers Verständnis der philosophischen Anthropologie* 1455

STANISŁAW OBIREK, *Krytyczna etyka polityczna zakorzeniona w życiu* 1481

JERZY (PAŃKOWSKI), *Przemówienie inauguracyjne (8 października 2020)* 1505

KRONIKA

Inauguracja roku akademickiego 2020/2021 (8 października 2020) (JERZY BETLEJKO) 1511

Międzynarodowa e-konferencja naukowa „Eko(teo)logicznie – Chrześcijańskie wobec wyzwań” (5 listopada 2020) (SEBASTIAN MADEJSKI) 1513

Wykaz autorów 1519

Recenzenci „Rocznika Teologicznego” w roku 2020 1521

Contents

IN MEMORIAM

<i>Prof. Janusz T. Maciuszko PhD habil.</i>	1103
<i>Rev. Bp. Janusz Narzyński PhD h.c.</i>	1109
<i>Rev. Bp. Jan Szarek PhD h.c.</i>	1113
<i>Rev. Włodzimierz Nast PhD</i>	1117
<i>Rev. Jan Prokopiuk MA</i>	1121

ARTICLES

MICHAEL WOLTER, <i>Christian Communities and Cultural Pluralism in the 1st century A.D.</i>	1125
ANDRZEJ KUŹMA, <i>The Authority of the Church of Rome and Its Bishop in the Teaching of St. Irenaeus of Lyons, Tertullian and St. Cyprian of Carthage</i>	1151
ALEXANDR PASCAL, <i>Little-known Statutory Documents of the 15th to 18th Centuries, found by A. S. Budilovich in the Province of Lublin at the End of the 19th Century</i>	1193
METROPOLITA SAWA (MICHAŁ HRYCUNIAK), ANDRZEJ BACZYŃSKI, <i>The Mystery of the Incarnation of the Son of God</i>	1223
JERZY TOFILUK, <i>The Mercy of God in the Texts of the Lenten Triodion</i> ..	1245
WIKTOR ORLOF, JAKUB KOSTIUCZUK, <i>Trance and possession – an object of interest in theology and psychiatry</i>	1263
KRZYSZTOF LEŚNIEWSKI, <i>The New Legal Definition of Death in Poland as a Philosophical and Theological Problem</i>	1281
PAWEŁ BORECKI, <i>Unequal Treatment of non-Roman Catholic Religious Associations in the Contemporary Polish Legal System – Selected Issues</i>	1309
ARTUR ALEKSIEJUK, ELŻBIETA ALEKSIEJUK, <i>The Identity and Nature of Orthodox Pedagogical and Religious Reflection</i>	1339
IZABELA KOCHAN, <i>Orthodox Education in the City of Siedlce</i>	1367

ELŻBIETA BEDNARZ, <i>Selection of Teaching Methods in Implementation of Religious Education Classes according to Thematic and Problem-based Learning. LEGO® Education Maker as a Methodological Proposal</i>	1383
--	------

JOANNA KLUCZYŃSKA, <i>Social projects. Assumptions of the projects in social suport</i>	1415
---	------

MATERIALS

WILHELEM SCHWENDEMANN, <i>Fresh, Communicative, Free – The Zurich and Geneva Bibles compared with the Buber-Rosenzweig Bible Edition</i>	1431
--	------

WILHELEM SCHWENDEMANN, <i>Encounter – Relationship – Being human – Human dignity – a few Remarks on Buber's Understanding of Philosophical Anthropology</i>	1455
---	------

STANISŁAW OBIREK, <i>Critical Political Ethics Rooted in Life</i>	1481
---	------

JERZY (PAŃKOWSKI), <i>Inaugural speech (8th October 2020)</i>	1505
--	------

KRONIKA

<i>Inauguration of the academic year 2019/2020 (8th October 2020)</i> (JERZY BETLEJKO).....	1511
--	------

<i>International Scientific E-Conference „Eco(theo)logically – Christians in the Face of Challenges” (5 November 2020)</i> (SEBASTIAN MADEJSKI)	1513
---	------

List of authors	1519
-----------------------	------

List of Reviewers of „Theological Yearbook” in 2020.....	1521
--	------